

utan en tro på en magisk världsbild skapad ur Rudolf Steiners visioner och auditioner, dvs skådande i andevärlden. Antroposofin representerar uppenbarelskunskap i motsats till vetenskapens kunskap, som kan kontrolleras av alla.

2. Den sociala och politiska faran

Antiintellektualism och nyandlighet är starka trender i dagens samhälle. Antroposofin och waldorfpedagogiken är något av ideologiska spjutspetsar i denna förskjutning till magiskt tänkande och kunskapsrelativism. Skolöverstyrelsen, som öppnat dörren för konfessionsskolor, får ta på sig en del av skulden för kunskapsbegreppets urholkning. Med stödet till waldorfskolor ger Skolöverstyrelsen indirekt sitt stöd till övermänniskoideal, ras- och blodmystik, demontro, astrologi och magiskt tänkande. Trenden är ytterst ett hot mot demokrati. När man inte längre kan kontrollera att kunskap är kunskap, så hamnar man i andlig auktoritetstro, vilket i politiska termer är lika med teokrati.

3. Den psykologiska faran

Genom att demonisera delar av känslolivet och predika ett asketiskt livsideal lägger antroposofin grunden för neuroser och andra psykologiska problem. "Andevetenskapens" förfiningssyndrom sätter människor i känslomässiga tvångströjor.

Framgången för den antroposofiska världsbilden är ett tragiskt tecken på förnuftets kris. Det är dags för skolpolitiker, journalister och intellektuella att lära sig skilja på uppenbarelskunskap och vetenskaplig kunskap.

Håkan Blomqvist

Skeptikergrupper i Sovjetunionen

Den nya öppenheten i Sovjetunionen har, vid sidan av alla sina positiva effekter, bland annat för forskningen, släppt fram en smärre flodvåg av UFO:n, astrologi, paranormala fenomen och helbrägdagörelse. En motreaktion har nu kommit i form av två nya skeptikergrupper, som har kontakt med CSICOP och som även i övrigt avser att samarbeta med västliga skeptikergrupper.

von Däniken i Australien

Erich von Däniken, som gjorde stor lycka för ett tjugotal år sedan med sina böcker om forntida astronauter, besökte nyligen Australien för att filma fornminnen och hålla föredrag. Föredragsturnén blev emellertid mycket dåligt besökt. På två ställen hyrdes (optimistiskt nog) lokaler som rymmer cirka 2 000 personer, men på det ena stället kom endast 200 personer och på det andra 130. Biljettintäkterna kan inte ha täckt lokalhyran. De australiska skeptikerna drar slutsatsen att von Däniken nu är tämligen "ute", till stor del på grund av att hans påståenden tillbakavisats på ett både grundligt och slagkraftigt sätt. (Källa: NIVFO-bulletin nr 3, 1990)

Besvärligt för astrologer

Nort Texas Sceptic (nr 4, 1990) rapporterar att astrologerna i USA är missnöjda med hur astrologi har behandlats av massmedia under den senaste tiden. Sedan det avslöjats att Nancy Reagan anlidade en astrolog har astrologi visserligen uppmärksamats mer än tidigare, men påfallande ofta på ett nedsättande och förlöjligande sätt.

Astrologin har dock fortfarande ett starkt stöd i den amerikanska befolkningen. En undersökning visar att 38 % av USAs befolkning ansåg astrologi vara "vetenskaplig". Sex procent brukar ändra sina planer för att anpassa sig till horoskopet.

Det finns stora pengar i astrologin. Vid "Second World Conference of Astro-Economics", som hölls i Chicago sommaren 1970, presenterade företaget Astrolabe ett nytt och mer "avancerat" astrologiskt datorprogram som man säljer för 1 195 \$US.

Blir man frisk av Kristen Vetenskap?

Mary Baker Eddy, grundaren av Kristen Vetenskap (Christian Science) hävdade att

sjukdomar uppstår i sinnet snarare än i kroppen, och att flertal-et medicinska behandlingar gör mera skada än nytta. Samfundets anhängare föredrar att förlita sig på trons och bönenas makt snarare än på medicinsk vetenskap.

BASIS (nr 5, 1990) rapporterar om en undersökning som visat på högre dödlighet bland anhängarna av Kristen Vetenskap än inom befolkningen i allmänhet. Resultatet är mycket förvånande, eftersom samfundets medlemmar avstår från både tobak och alkohol. Avsaknaden av två riskfaktorer, som spelar så stor roll i befolkningen i allmänhet, kan förväntas avsevärt öka den relativa överlevnadschansen.

Icke-pastöriserad mjölk

The Beacon (nr 2, 1990) som ges ut av East Bay Skeptics Society, rapporterar om försäljningen av icke-pastöriserad mjölk i Kalifornien. Denna produkt har nyligen lanserats av ett mejeri som drar nytta av föreställningar om att pastörisering förstör viktiga näringsämnen och gör mjölken "onaturlig".

Det enda näringsämne som visats förstöras vid pastörisering är vitamin C. Halten av detta ämne är emellertid mycket låg, och mjölken är inte någon viktig källa till vitamin C.

Det viktigaste som förstörs vid pastöriseringen är inte något näringsämne utan bakterier, i synnerhet salmonellabakterier (*salmonella dublin*). Infektion med denna kan få dödlig utgång, särskilt hos barn och yngre. Det kaliforniska hälsovårdsdepartementet har upptäckt att ca 45 % av dem som insjuknat av *salmonella dublin* hade druckit mjölk från ett och samma mejeri, som specialiserat sig på icke-pastöriserad mjölk. Detta mejeri har nyligen ålagts att varningsmärka sina produkter.

Marknadskrafter eller vetenskap?

Rocky Mountain Skeptics (nr 1, 1990)

rapporterar om ett utslag i en federal amerikansk appellationsdomstol, som gäller det amerikanska läkarsällskapets (AMA) restriktioner mot samarbete mellan läkare och kiropraktorer. AMA hade tidigare regler som förbjöd läkare att samarbeta med kiropraktorer. Appellationsdomstolen har fastställt en lägre domstols beslut att dessa regler utgjorde en olaglig konkurrensbegränsning.

Striden inför domstolen gällde om frågan skulle avgöras enligt principer om affärsmässig konkurrens eller enligt vetenskapliga principer. Läkarsällskapet hävdade sig ha rätt att upprätthålla den vetenskapliga standarden hos sina medlemmar. Kiropraktorernas advokat hävdade däremot: "Ett fritt näringsliv, inte privata grupper, måste styra på den medicinska marknaden."

Domstolen gick på kiropraktorernas linje och skrev i sin motivering att den "i likhet med distriktsdomstolen inte ser det som vår uppgift att avgöra om kiropraktik är vetenskaplig eller inte". Alla de rättsfall till vilka man hänvisade gällde trustbildning inom helt andra branscher än sjukvården.

Den amerikanska organisationen mot kvack-salveri (National Council Against Health Fraud), som samarbetar nära med SCICOP, har kritiserat domslutet och menar att domstolen "felaktigt inskränkte sig till dess näringspolitiska aspekter och tillämpade affärslagstiftning i en situation där större frågor om vetenskap och om konsumentskydd borde vara de viktigaste."

Sven Ove Hansson